

LKA – 4101-007-04/2014

P/14/086

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/086 – Ochrona powietrza przed zanieczyszczeniami
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontroler	Jerzy Piasecki, gł. specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr 90614 z dnia 17 kwietnia 2014 r.

[Dowód akta: kontroli str. 1–2]

Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta w Katowicach, 40-098 Katowice, Młyńska 4 ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Piotr Uszak, Prezydent Miasta Katowice ²

Ocena ogólna

II. Ocena kontrolowanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonywanie przez Miasto zadań w zakresie ochrony przed zanieczyszczeniami, w tym dotyczących ograniczania emisji zanieczyszczeń do powietrza w procesie wydawania pozwoleń na korzystanie ze środowiska oraz podejmowanie dodatkowych działań sprzyjających poprawie jakości powietrza w okresie objętym kontrolą (2008 r. – I półrocze 2014 r.), pomimo że jakość powietrza na terenie Miasta w tym czasie uległa jedynie nieznacznej poprawie. Również pozytywnie NIK ocenia wykonywanie zadań dotyczących ujęcia problematyki ochrony powietrza w dokumentach planistycznych i skuteczność działań w zakresie realizacji zadań określonych w w Programie Ochrony Powietrza ³ i planach krótkoterminowych, mimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Powyższą ocenę uzasadnia:

- ujęcie ochrony powietrza w dokumentach planistycznych Miasta,
- realizacja większości (87,5%) zadań⁴ przewidzianych dla Miasta w POP,
- pozyskiwanie środków pochodzących z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Regionalnych Programów Operacyjnych z przeznaczeniem na działania naprawcze związane z poprawą jakości powietrza w Mieście,
- uchwalenie zasad udzielania dotacji celowych na zadania dotyczące ochrony powietrza,
- prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych oraz współpracę z sąsiednimi gminami w celu ustalenia wspólnej strategii działań mających na celu poprawę powietrza.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na:

¹ Dalej „Urząd” lub „Miasto”.

² Dalej „Prezydent”.

³ Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego nr III/52/210 z dnia 2010 r., w sprawie Programu ochrony powietrza dla stref województwa śląskiego, w których stwierdzone zostały ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu (DZ. Urz. Woj. Ślą. z 2010, nr 151, poz. 2460). Miasto Katowice znalazło się w strefie Aglomeracja Górnośląska. Zwany dalej „POP”.

⁴ Zrealizowano lub częściowo zrealizowano 21 z 24 zadań, w przypadku których Prezydent Miasta Katowice miał realny wpływ na ich realizację.

- nieopracowaniu aktualizacji projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe w terminie dwóch lat od dnia wejścia w życie nowelizacji ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne⁵, tj. do dnia 11 marca 2012 r.

- wydatkowaniu środków z tytułu opłat i kar za korzystanie ze środowiska w wysokości mniejszej niż ich wpływ w latach 2008, 2009, 2010 i 2012, co stanowiło naruszenie przepisów art. 403 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska⁶,

- nierzetelnym realizowaniu obowiązków sprawozdawczych w ramach realizacji POP.

Ponadto NIK zwraca uwagę, że Miasto nie dokonało aktualizacji Programu Ograniczania Niskiej Emisji⁷ w myśl założeń POP, a jedynie uchwaliło zasady przyznawania dotacji na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Problematyka ochrony powietrza w dokumentach planistycznych

Opis stanu
faktycznego

1) Rada Miasta Katowic uchwałą nr LII/1068/05 z dnia 19 grudnia 2005 r. uchwaliła strategię rozwoju miasta Katowic, pn. „Katowice 2020” – Strategia Rozwoju Miasta. W kierunkach działania - w polu „Jakość życia”, w celu „Katowice miastem zapewniającym mieszkańcom bezpieczeństwo publiczne i ekologiczne we wszystkich dzielnicach miasta”, jednym z kierunków osiągnięcia celu miało być: „wspieranie przebudowy komunalnych systemów energetycznych”. Ponadto w projektach już realizowanych wskazano, iż realizowane jest zadanie dotyczące modernizacji budynków komunalnych. Jak wskazano w Strategii, jednym z programów, w ramach którego ww. zadania miały być realizowane, był „Program Ochrony Środowiska dla Miasta Katowic”, uchwalony przez Radę Miasta Katowic w dniu 28 czerwca 2004 r⁸.

[Dowód: akta kontroli str.3-26]

W dniu 26 października 2011 r. Rada Miasta uchwałą nr XV/268/11 przyjęła kolejny „Program Ochrony Środowiska dla Miasta Katowice na lata 2010-2013”⁹.

[Dowód: akta kontroli str.27–48]

2) Zakres działań obejmujący problematykę ochrony powietrza w POŚ był zbieżny z POP obowiązującym na terenie Województwa Śląskiego, przyjętym przez Sejmik Województwa Śląskiego uchwałą nr III/52/15/2010 w dniu 16 czerwca 2010 r. I tak, np. POŚ jak i POP przewidywały realizację m.in. zadań:

- aktualizacja „Założeń do planu zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i gaz ziemny dla Miasta Katowice”,
- termomodernizacja budynków użyteczności publicznej,
- przebudowa strefy śródmiejskiej Miasta Katowice.

[Dowód: akta kontroli str.49-66]

⁵ Dz. U. z 2012 r. poz. 1059 ze zm., zwana dalej: „ustawą prawo energetyczne” – art. 17 ustawy z dnia 8 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 21, poz. 104).

⁶ Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 ze zm., zwana dalej: „ustawą Poś”.

⁷ Zwany dalej „PONE”.

⁸ Uchwała nr XXVI/491/04.

⁹ Zwany dalej „POŚ”.

3) Rada Miasta Katowic uchwałą nr XXXVI/478/01 z dnia 21 czerwca 2001 r. przyjęła założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe.

[Dowód: akta kontroli str.67-68]

W ww. planie uwzględniono konieczność poprawy jakości powietrza. m.in. poprzez:

- odtworzenie i modernizację źródła ciepła polegającego na wprowadzeniu skojarzonego wytwarzania energii elektrycznej i ciepła oraz obniżeniu wskaźników emisji zanieczyszczeń,
- likwidację małych kotłowni węglowych pracujących na potrzeby sieci ciepłowniczych,
- promowanie przedsięwzięć polegających na likwidacji małych lokalnych ciepłowni węglowych i przechodzeniu na zasilanie odbiorców z sieci ciepłowniczej, gazowej lub instalacji źródeł kompaktowych wytwarzających ciepło i energię elektryczną w skojarzeniu z zasilaniem gazowym,
- promowanie przedsięwzięć związanych ze zwiększeniem efektywności wykorzystania energii cieplnej (termorenowacja i termomodernizacja oraz wyposażenie w elementy pomiarowe i regulacyjne, wykorzystywanie ciepła odpadowego),
- dla nowo projektowanych obiektów wydawanie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu uwzględniających proekologiczną i energooszczędną politykę miasta (np. wykorzystywanie źródeł energii przyjaznych ekologicznie, stosowanie energooszczędnych technologii w budownictwie i przemyśle),
- popieranie i promowanie indywidualnych działań właścicieli lokali polegających na przechodzeniu do użytkowania na cele grzewcze i sanitarne ekologiczne czystszych rodzajów paliwa lub energii elektrycznej albo energii odnawialnej.

[Dowód: akta kontroli str.69-86

]

4) W dokumentach z zakresu planowania przestrzennego, tj. w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu zawarto postanowienia mogące wpływać na poprawę jakości powietrza.

I tak, w obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego¹⁰ w dziale „Kierunki zmian w strukturze przestrzennej miasta” – w „Celach polityki przestrzennej” - „Cele składowe” zapisano, iż jednym z celów ma być „wysoka jakość przestrzeni miejskiej i środowiska” . W pkt 4 Studium, w części dotyczącej „Upowszechnienia zrównoważonych i przyjaznych dla środowiska rozwiązań z zakresu inżynierii środowiska, w tym zwłaszcza minimalizujących emisję gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń powietrza”, założono osiągnięcie wymaganych standardów jakości wszystkich elementów środowiska. Natomiast w dziale „Obszary i zasady ochrony środowiska” wyszczególniono służące poprawie jakości powietrza na terenie miasta, które powinny polegać w szczególności na:

- a) podłączeniu jak największej liczby odbiorców do sieci ciepłowniczych,

¹⁰ Uchwała Rady Miejskiej nr XXI/483/12 z dnia 25 kwietnia 2012 r.

- b) zwiększeniu wykorzystania energii elektrycznej i gazu oraz energii odnawialnej dla celów grzewczych oraz podgrzewania wody na cele bytowo gospodarcze,
- c) stosowaniu niskopopiołowych i niskoemisyjnych paliw w gospodarstwach domowych, gospodarce komunalnej i w małych instalacjach spalania,
- d) termomodernizacjach budynków,
- e) tworzeniu pasów zieleni ochronnej w sąsiedztwie głównych szlaków komunikacyjnych, ograniczaniu stosowania materiałów pyłących (żużli energetycznych i innych odpadów) do utwardzania nawierzchni dróg i parkingów.
- f) prowadzeniu odpowiedniej polityki parkingowej w centrum miasta oraz rozwoju transportu zbiorowego w celu ograniczania korzystania z samochodów.

Ponadto Studium wskazywało, iż należy kształtować korzystne warunki przewietrzania terenów zabudowanych, poprzez właściwe kształtowanie korytarzy wentylacyjnych powiązanych z systemem dolin rzecznych, w szczególności poprzez odpowiednie usytuowanie zabudowy oraz relacje terenów zabudowanych i niezabudowanych - w tym terenów zieleni wysokiej i niskiej - sprzyjające lokalnej cyrkulacji mas powietrza i chroniące przestrzenie publiczne przed uciążliwymi wiatrami.

Studium w „Kierunkach rozwoju infrastruktury technicznej” - wskazywało następujące zalecenia w zakresie stosowania określonego typu ogrzewania nowych obiektów budowlanych, w przypadku zaopatrzenia w energię ciepłą. Podano, że:

- źródłami energii cieplnej dla miasta Katowic miały być elektrociepłownie i ciepłownie zawodowe oraz lokalne kotłownie i indywidualne źródła ciepła,
- przy planowaniu nowych inwestycji oraz modernizacji istniejących obiektów wpływających na zmniejszenie zużycia energii (np. termomodernizacja, modernizacja systemów grzewczych) zalecono zastosowanie systemów grzewczych opartych o sieć ciepłowniczą,
- w przypadku braku możliwości podłączenia do sieci ciepłowniczej dopuszczono stosowanie systemów opartych na spalaniu paliw w urządzeniach o średniorocznej sprawności powyżej 80% lub stosowanie systemów zasilanych energią elektryczną,
- w rejonach zabudowy, gdzie możliwe jest podłączenie do sieci ciepłowniczej należy dążyć do całkowitej eliminacji stosowania systemów grzewczych opartych o spalanie paliw,
- w rejonach, gdzie istnieje techniczne i ekonomiczne uzasadnienie należy dążyć do stosowania systemów wykorzystujących odnawialne źródła energii.

[Dowód: akta kontroli str.87-95]

W trzech ostatnio uchwalonych¹¹ miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego¹² zawarto następujące postanowienia mogące wpływać na poprawę jakości powietrza i nakazano:

¹¹ Wg stanu na dzień 12 maja 2014 r. na terenie miasta obowiązywało 118 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, z czego do kontroli wybrano 3 ostatnio uchwalone, tj. dla obszaru położonego w rejonie ul. Załęskiej, Wincentego Pola i Ligockiej- część zachodnia (uchwała rady Miasta nr XLIII/1025/13 z dnia 18 grudnia 2013 r., dla terenu położonego w rejonie ul. Chorzowskiej i ul. Piastów, (uchwała Rady Miasta nr XLV?1062/14 z dnia 5 lutego 2014 r.), dla terenu położonego w rejonie ul. Krasińskiego i ul. Równoległa (uchwała Rady Miasta nr XLV/1061/14 z dnia 6 lutego 2014 r.).

- utrzymanie emisji do środowiska na poziomach nie przekraczających dopuszczonych wartości, określonych w przepisach z zakresu ochrony środowiska od istniejących, przebudowanych, rozbudowywanych, nadbudowywanych i nowo wznoszonych obiektów oraz prowadzonych działalności,
- stosowanie urządzeń grzewczych, do których zaliczono: ciepło z miejskiej sieci ciepłowniczej, systemy grzewcze oparte na spalaniu paliw o efektywności energetycznej co najmniej 80% (przy czym nie dopuszczono stosowania paliw węglowych), systemy grzewcze zasilane energią elektryczną oraz energią słoneczną.

Ponadto zakazano realizacji usług stwarzających uciążliwość dla sąsiednich nieruchomości związanych z emisją zanieczyszczeń powietrza, hałasu, wibracji pola elektromagnetycznego przekraczających wartości dopuszczalne.

[Dowód: akta kontroli str. 95-115]

Analiza ostatnio wydanych 10 decyzji w 2014 r. o warunkach zabudowy oraz pięciu decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, wykazała: że we wszystkich wydanych decyzjach podano, iż „przedmiotowa inwestycja nie zalicza się do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko”. W każdej z analizowanych decyzji wskazano wymagania dotyczące „zapewnienia ochrony przed zanieczyszczeniami powietrza, wody lub gleby”. Ponadto wskazano, iż ogrzewanie ma być zrealizowane zgodnie z wnioskiem inwestora – proekologiczny system grzewczy na ekogroszek, ciepłym systemem proekologicznym oraz poprzez odbiór ciepła od Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej.

[Dowód: akta kontroli str. 116]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość.

Pomimo obowiązku wynikającego z art. 19 ust. 2 ustawy prawo energetyczne, w związku z art. 17 ustawy z dnia 8 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz o zmianie niektórych innych ustaw nie zaktualizowano projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe¹³ w terminie dwóch lat od dnia wejścia w życie ustawy zmieniającej, tj. do dnia 11 marca 2012 r.

Odpowiedzialnym za przygotowanie aktualizacji była naczelnik Wydziału Rozwoju Miasta Katowice, która wyjaśniła, że „główną przyczyną nie sporządzenia aktualizacji w terminie 2 lat od nowelizacji ustawy Prawo energetyczne, było skomplikowanie procedury związanej z opracowaniem dokumentu dla dużego miasta, jakim są Katowice, liczącego ponad 300 tys. mieszkańców a także fakt, że w 2010 r., nie mieliśmy zaplanowanych wydatków na ten cel w budżecie miasta. Po ustaleniu kosztów sporządzenia tego dokumentu, który wg nas mógł wynieść około 550 tys. zł, wystąpiliśmy o zabezpieczenie środków w ramach procedury sporządzania budżetu na 2011 r., ale takie środki nie zostały zabezpieczone na ten cel. W związku z powyższym podjęto działania w celu pozyskania zewnętrznych środków na pokrycie kosztów opracowania takiego dokumentu, np. z WFOŚiGW. Wstępnie otrzymaliśmy informację o możliwości uzyskania dofinansowania dla tego opracowania. Po raz kolejny zgłosiliśmy zadanie do projektu budżetu na 2012 r., środki na ten cel w części związanej z wydatkami własnymi zostały zabezpieczone na 2012 r., i od tego momentu możliwe było rozpoczęcie procedury związanej z przygotowaniem zadania do realizacji. Niestety nie otrzymaliśmy środków z WFOŚiGW, co spowodowało przełożenie sporządzenia założeń do planu na kolejny rok. Dopiero w lipcu 2013 r. podpisano umowę z Biurem studiów projektów i realizacji Enegroprojekt-Katowice SA na opracowanie projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla miasta Katowice. Zakończenie sporządzenia ww. planu przewidziano na wrzesień br.”

¹² Zwanych dalej „mpzp”.

¹³ Dalej plan zaopatrzenia w ciepło.

Wiceprezydent wyjaśnił, że „Projekt założeń zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla miasta Katowice”, jest w trakcie opracowania i zgodnie z umową zostanie wykonany do końca września 2014 r. W marcu 2010 r., kiedy weszła w życie zmiana ustawy Prawo energetyczne w budżecie nie było zaplanowanych środków na realizację przedmiotowego zadania. Dopiero po ujęciu w budżecie na 2013 r. środków finansowych przystąpiono do wykonania opracowania.

[Dowód: akta kontroli str.122]

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonej nieprawidłowości, działalność Urzędu w zbadanym zakresie.

2. Realizacja zadań określonych w planach ochrony powietrza i planach działań krótkoterminowych

Opis stanu faktycznego

1) POP dla Miasta przewidywał realizację 24 zadań o różnym terminie realizacji (np. 2010-2012, 2010-2015, 2010-2020), z czego w 1 przypadku¹⁴ nie można określić czy zadania zostało zrealizowane lub niezrealizowane, gdyż dotyczyło postępowań kompensacyjnych i wydawania pozwoleń zintegrowanych, co nie miało miejsca w okresie obowiązywania POP. Ponadto w przypadku zadania nr GÓR 14 (budowa Drogowej Trasy Średnicowej w kierunku wschodnim aż do Dąbrowy Górniczej) termin jego realizacji określono na 2020 r.

[Dowód: akta kontroli str.49-61]

Z 22 zadań, Miasto zrealizowało lub częściowo zrealizowało w latach 2010-2013 łącznie 21 zadań:

- zadanie GÓR 1.6 – opracowanie PONE (termin realizacji - 2010 r.),
- zadanie GÓR 2.6 – stworzenie systemu zachęt do wymiany systemów grzewczych (termin realizacji - lata 2010-2011 i 2012-2020),
- zadanie GÓR 3.1 – termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej (termin realizacji - lata 2010-2020),
- zadanie GÓR 4 – budowa drugiej linii technologicznej do spalania odpadów szpitalnych (termin realizacji - lata 2010-2020),
- zadanie GÓR 10 – stworzenie i aktualizacja bazy danych pozwoleń na wprowadzenie gazów lub pyłów do powietrza (termin realizacji - lata 2010-2020),
- zadanie GÓR 23 – poprawa stanu technicznego dróg istniejących (termin realizacji - lata 2010-2020),
- zadanie GÓR 24.3 – modernizacja infrastruktury tramwajowej – opracowano dokumentację techniczną (termin realizacji - lata 2010-2015),
- zadanie GÓR 25 – utrzymanie działań ograniczających emisję wtórną pyłu poprzez regularne utrzymanie czystości (termin realizacji - lata 2009-2020),
- zadanie GÓR 27 – budowa i rozbudowa układu ścieżek rowerowych (termin realizacji - lata 2010-2020),
- zadanie GÓR 28 – stworzenie systemu punktów przesiadkowych – opracowano dokumentację (termin realizacji - lata 2010-2011),
- zadanie GÓR 29 – etapowa przebudowa układu komunikacyjnego strefy śródmiejskiej Katowic (termin realizacji - lata 2009-2011),
- zadanie GÓR 30 – wdrożenie, koordynacja i monitoring działań naprawczych określonych w POP (termin realizacji - lata 2010-2020),
- zadanie GÓR 31 – szeroko rozwinięta oferta edukacyjna (termin realizacji - lata 2010-2020),
- zadanie GÓR 32 – uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego wymogów dotyczących zaopatrzenia mieszkań w ciepło z nośników nie powodujących nadmiernej niskiej emisji PM10 (termin realizacji lata 2010-2020),

¹⁴ Zadanie nr 9 Prowadzenie postępowań kompensacyjnych oraz wydawanie pozwoleń zintegrowanych z uwzględnieniem redukcji wielkości emisji na danym terenie w zakresie pyłu PM10.

- zadanie GÓR 33 - wzmocnienie kontroli stacji diagnostycznych na terenie miasta w celu wyeliminowania pojazdów niespełniających wymogów dopuszczenia do użytkowania (termin realizacji - lata 2010-2020),
- zadanie GÓR 34 – wymiana taboru komunikacji miejskiej na pojazdy konwencjonalne spełniające normy emisji spalin Euro 4 (termin realizacji - lata 2010-2020),
- zadanie GÓR 35 – prowadzenie odpowiedniej polityki parkingowej w centrum miasta (termin realizacji - lata 2010-2020),
- zadanie GÓR 37 – kontrola gospodarstw domowych w zakresie posiadania umów na odbiór odpadów oraz przestrzegania zakazu spalania odpadów (termin realizacji - lata 2010-2020),
- zadanie GÓR 42 – uwzględnienie w zamówieniach publicznych problemów ochrony powietrza (termin realizacji - lata 2010-2020).

[Dowód: akta kontroli str.124-127]

W przypadku dotyczącym zadania GÓR 5 – budowa Zakładu Termicznej Utylizacji Odpadów, planowanego na lata 2010-2015 odstąpiono od jego realizacji, gdyż projekt nie spełnił wymagań formalnych oraz nie uzyskał dofinansowania.

Zadanie GÓR 26 – wprowadzenie Śląskiej Karty Usług Publicznych z terminem realizacji w latach 2010-2012 oraz zadania GÓR 28 – stworzenie systemu punktów przesiadkowych z terminem realizacji w latach 2010-2011 wykonano częściowo, gdyż realizacja była zależna od innych gmin i Związku Komunalnego Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego.

[Dowód: akta kontroli str.253-255]

W POP dla realizacji działań naprawczych określonych w ww. zadaniach GÓR 3.1 i GÓR 2.6., w przypadku zadania GÓR 3.1 wartość docelową określono łącznie dla wszystkich Miast Aglomeracji Górnośląskiej. Natomiast w przypadku zadania GÓR 2.6 wartość docelową efektu ekologicznego (w Mg/rok) ustalono na dwa okresy, na lata 2010-2011 na poziomie 81,8 Mg/rok dla pyłu PM10 i 0,0511 Mg/rok dla B(a)P oraz na lata 2012-2020 odpowiednio 463,5 Mg/rok i 0,2898Mg/rok. Uzyskany efekt ekologiczny dla ww. zadania w przypadku pierwszego okresu wyniósł 57Mg/rok i 0,0048 Mg/rok, co stanowiło odpowiednio 69,7 % i 9,4% założonego efektu. W przypadku drugiego okresu efekt ekologiczny na koniec 2013 r. wyniósł 158 Mg/rok i 0,0137 Mg/rok, co stanowiło odpowiednio 34,0% i 4,7% założonego efektu.

[Dowód: akta kontroli str.128]

2) POP nie przewidywał „Planu działań krótkoterminowych” dla miast strefy Aglomeracji Górnośląskiej (w której znajduje się Miasto Katowice). Takie zadania zostały wskazane w POP dla strefy gliwicko-mikołowskiej i częstochowsko-lublinieckiej¹⁵. Według Wydziału Ochrony Środowiska Śląskiego Urzędu Marszałkowskiego w Katowicach, wskazany plan działań krótkoterminowych w POP dla stref gliwicko-mikołowskiej i częstochowsko-lublinieckiej obejmował całe województwo śląskie.

Według ww. planu do działań krótkoterminowych zaliczono m.in. ograniczenie spalania paliw stałych w kotłowniach przydomowych, czasowe zawieszanie uciążliwych dla jakości powietrza robót budowlanych, przeniesienie uciążliwego natężenia ruchu na odcinki alternatywne, ograniczenie ruchu samochodowego poprzez korzystanie z innych form komunikacji, zwiększenie płynności ruchu poprzez wprowadzenie zmian w sygnalizacji świetlnej z uwzględnieniem zasady szybkiego wyjazdu z centrum miasta i utrudnionego wjazdu do centrum miasta, bezwzględny zakaz wjazdu samochodów ciężarowych na wyznaczone trasy miast, apele o czasowe ograniczenie produkcji w instalacjach mających szczególnie uciążliwy wpływ na jakość powietrza. Organem zarządzającym miało być Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego, które zgodnie z podpisanym

¹⁵ Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego nr IV/16/7/2011 z dnia 19 grudnia 2011 r. .

porozumieniem miało odpowiadać za wdrażanie planu działań krótkoterminowych. Ponadto do jego zadań miało należeć powiadamianie ludności o ryzyku wystąpienia przekroczeń dopuszczalnych. Wojewódzkie Centrum miało przekazywać odpowiednie powiadomienia do m.in. powiatowych centrów zarządzania kryzysowego na obszarze działania, których występują sytuacje pogorszenia jakości powietrza, regionalnych ośrodków masowego przekazu – telewizji, radia, Internetu oraz sieci telekomunikacyjnych.

[Dowód: akta kontroli str.131-138]

W sprawie sposobu wdrażania działań krótkoterminowych w Mieście, naczelnik Wydziału Kształtowania Środowiska wyjaśniła, że „*Miasto samodzielnie działań krótkoterminowych wynikających z POP nie realizowało, gdyż nie otrzymało danych o wystąpieniu przekroczeń alarmowych poziomów substancji w powietrzu od Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego. Dane o przekroczeniu stężeń oraz o informacji o tych przekroczeniach były zamieszczane na stronach internetowych WIOŚ i Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Katowicach. Urząd współfinansuje świetlną tablicę informacyjną, na której wyświetlane są Informacje o aktualnej sytuacji stężeń zanieczyszczeń. Jednocześnie wyjaśniam, że dopiero w kwietniu 2014 r. do Urzędu Miasta wpłynęły zalecenia Wojewody Śląskiego, w których Wojewoda zalecił uwzględnienie w planach zarządzania kryzysowego zadań przewidzianych do realizacji w planach krótkoterminowych. Wyznaczony termin wykonania planu zarządzenia kryzysowego ustalono na koniec września 2014 r.*”

[Dowód: akta kontroli str.139-140]

3) Rada Miasta Katowic uchwałą nr XLI/851/09 w dniu 27 kwietnia 2009 r. uchwaliła „Program ograniczania niskiej emisji w mieście Katowice dla odbiorców indywidualnych na lata 2009-2011”¹⁶, którego celem miała być:

- ekonomiczna motywacja użytkowników do wymiany starych urządzeń grzewczych,
- modernizacja systemów grzewczych,
- wzrost świadomości ekologicznej wśród mieszkańców,
- poprawa warunków życia.

W PONE wskazano, m.in., że „*analiza...źródeł niskiej emisji na terenie miasta Katowice pozwoliła na wyodrębnienie około 3 tys. obiektów indywidualnych, które potencjalnie kwalifikowałyby się do PONE*”. Program zakładał, m.in., że w 2009 r. wymienionych zostanie 120 starych na 120 nowoczesnych kotłów węglowych charakteryzujących się wysoką sprawnością energetyczną oraz obniżoną

emisją, wymienionych zostanie 110 starych kotłów węglowych na 110 systemów grzewczych o wysokiej sprawności z zastosowaniem jako nośnika energii elektrycznej, gazu, oleju opałowego, sieci miejskiej lub drewna, zastosowanych zostanie 30 odnawialnych źródeł energii. W latach 2010 – 2011 planowano wymianę odpowiednio 150 i 150 starych kotłów węglowych, wymianę 130 i 120 starych kotłów i zamianę ich na systemy grzewcze o wysokiej sprawności oraz zastosowanie 50 i 40 odnawialnych źródeł energii. Założono, iż koszty związane z wymianą około 780 starych kotłów węglowych na systemy grzewcze o wysokiej sprawności oraz zainstalowanie 120 odnawialnych źródeł energii wyniosą 10 800 tys. zł. Źródłem pokrycia ww. kosztów miały być środki Miejskiego Funduszu Ochrony Środowiska (50%) oraz środki mieszkańców Katowic (50%).

[Dowód: akta kontroli str.147-155]

W 2009 r. przychody Miejskiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wyniosły 5 892 675,59 zł i pochodziły z opłat i kar za emisję zanieczyszczeń do powietrza i wód oraz za usuwanie drzew i krzewów. Z ww. kwoty wydatkowano 3 735 725,57 zł, z czego na przedsięwzięcia związane z ochroną powietrza 548 092,50 zł, tj. na modernizację lub wymianę systemów ogrzewania (np. w dwóch wspólnotach mieszkaniowych, w budynku Gimnazjum nr 11, w budynku

¹⁶ Stosownie do wymogów rozporządzenia nr 17/2004 Wojewody Śląskiego z dnia 24 marca 2004 r. w sprawie określenia programu ochrony powietrza dla strefy Aglomeracja Górnośląska ,dalej zwany PONE.

środowiskowego Klubu Wodniacko-Wędkarskiego MARAKO). Ponadto na zadania wynikające z PONE, dofinansowano 351 umów na łączną kwotę 1 523 083 zł związaną ze wspieraniem lokalnych źródeł energii odnawialnej oraz z pomocą przy wprowadzaniu bardziej przyjaznych dla środowiska nośników energii.

Łącznie wydatki związane z ochroną powietrza wyniosły 2 071 175,50 zł, tj. 55,4 % poniesionych wydatków z Miejskiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

[Dowód: akta kontroli str. 156-160]

W związku ze zmianą ustawy Poś, która zlikwidowała z dniem 1 stycznia 2010 r. gminne i powiatowe fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, finansowanie działań proekologicznych (z przeznaczeniem na wymianę urządzeń kotłowych starej konstrukcji i niskiej sprawności na urządzenia nowe o wysokiej sprawności w mieszkaniach lub budynkach jednorodzinnych) w 2010 r. nie odbywało się. Natomiast od stycznia 2011 r. zaczęła obowiązywać uchwała Rady Miasta nr V/52/11 z dnia 31 stycznia 2011 r. w sprawie zasad i trybu postępowania przy udzielaniu dotacji na realizację zadań związanych z ochroną środowiska i gospodarki wodnej oraz kryteriów wyboru inwestycji do finansowania, na podstawie której Miasto prowadziło działania zmierzające do ograniczenia emisji.

[Dowód: akta kontroli str. 140]

4) Miasto nie ustanowiło programu osłonowego zapewniającego dopłaty do wyższych cen nośników energii po wymianie paleniska węglowego na inny rodzaj ogrzewania.

Jak wyjaśniła naczelnik Wydziału Kształtowania Środowiska, przyczyną braku programu osłonowego był brak środków finansowych oraz możliwości prawnych aby stworzyć taki program.

[Dowód: akta kontroli str.140]

5) W latach 2010-2013 poniesione koszty związane z działaniami naprawczymi ze źródeł liniowych wyniosły odpowiednio; 25 602,38 tys. zł, 35 401,54 tys. zł, 45 098,96 tys. zł i 54 131,25 tys. zł¹⁷. Środki na ww. działania pochodziły z budżetu Miasta oraz Europejskiego Banku Inwestycyjnego.

W przypadku działań naprawczych ze źródeł powierzchniowych Miasto wydatkowało w 2010 r. - 1 646,81 tys. zł, w 2011 r. – 64 537,21 tys. zł, w 2012 r. - 2 049,16 tys. zł i w 2013 r. - 8 290,65 tys. zł¹⁸. Środki na ww. działania pochodziły z budżetu Miasta, Europejskiego Banku Inwestycyjnego oraz z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej¹⁹ - w wysokości 5 371,18 tys. zł w 2011 r.

Natomiast w przypadku działań ze źródeł punktowych Miasto wydatkowało tylko w 2011 r. środki w wysokości 12 496,49 tys. zł²⁰, z czego 8 635,31 tys. zł pochodziło ze środków WFOŚiGW.

[Dowód: akta kontroli str.161]

W sprawie nie korzystania ze środków finansowych na działania naprawcze ze źródeł liniowych, punktowych i powierzchniowych pochodzących z Programu Infrastruktura i Środowisko, Systemu Zielonych Inwestycji oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej²¹, naczelnik Wydziału Kształtowania Środowiska wyjaśniła, że „przyczyną nie korzystania ze środków

¹⁷ Działania GÓR 23, GÓR 24.3 i GÓR 25

¹⁸ Działania GÓR 2.6, GÓR 3.1

¹⁹Zwany dalej: „WFOŚiGW”.

²⁰ Działania GÓR 4, GÓR 10

²¹Zwany dalej: „NFOŚiGW”.

ww. funduszy był fakt, że wytyczne niektórych Programów Operacyjnych, dyskwalifikowały inwestycje z zakresu ochrony powietrza realizowane przez miasto Katowice, np. zbyt niska wartość projektów lub zbyt mały zasięg oddziaływania, itp., lub terminy konkursu nie zbiegały się z możliwościami technicznymi miasta”.

[Dowód: akta kontroli str.140]

Według naczelnika Wydziału Kształtowania Środowiska, zasady dofinansowania ww. przedsięwzięć ze środków WFOŚiGW w były sformułowane w sposób przejrzysty i przystępny dla beneficjentów oraz były dostępne na stronie internetowej WFOŚiGW. Ponadto istniała możliwość kontaktu telefonicznego w przypadku problemów związanych z przygotowaniem wniosków o dofinansowanie.

[Dowód: akta kontroli str. 140]

6) W latach 2008 – 2013 wysokość wpływów z tytułu opłat i kar za korzystanie ze środowiska wyniosła:

- w 2008 r. na szczeblu gminy 7 333 923,61 zł, na szczeblu powiatu 838 020,21 zł, łącznie 8 171 943,82 zł,
- w 2009 r. 5 048 886,70 zł i 843 788,89 zł, łącznie 5 892 675,59 zł,
- w 2010 r. 3 325 119,0 zł i 1 227 699,0 zł, łącznie 4 552 818,0 zł,
- w 2011 r. 3 153 037,90 zł i 1 091 391,64 zł, łącznie 4 244 429,54 zł,
- w 2012 r. 3 062 232,45 zł i 1 128 946,02 zł, łącznie 4 191 178,47 zł,
- w 2013 r. 2 856 321,98 zł i 499 327,87zł, łącznie 3 355 649,85 zł.

Wydatki związane z ochroną środowiska w ww. latach wyniosły odpowiednio 7 001 224,58 zł, 3 735 725,57 zł, 3 896 019,41 zł, 4 497 278,18 zł, 3 552 143,77 zł i 4 136 885,89 zł. Natomiast wydatki związane z ochroną powietrza wyniosły odpowiednio 2 442 534,33 zł, co stanowiło 34,9 % wydatków ogółem, 2 071 175,50 zł (55,4%), 1 857 997 zł (47,7%), 3 577 949,11 zł (79,6%), 1 779 719,67 zł (50,1%) i 2 403 263,28 zł (58,1% wydatków ogółem).

[Dowód: akta kontroli str. 160]

7) Rada Miasta Katowice uchwałą nr V/52/11 z dnia 31 stycznia 2011 r. uchwaliła zasady i tryb postępowania przy udzielaniu dotacji celowej na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz kryteriów wyboru inwestycji do finansowania. Kolejnymi uchwałami Rady Miasta Katowice z dnia 30 maja 2011 r., 21 grudnia 2011 r., 30 stycznia 2013 r. dokonano zmian w sprawie zasad i trybu postępowania przy udzielaniu ww. dotacji.

W ww. uchwałach wskazano, iż dotacja celowa z budżetu Miasta mogła być udzielona podmiotom niezaliczonym do sektora finansów publicznych, w szczególności:

- osobom fizycznym,
- wspólnotom mieszkaniowym,
- osobom prawnym,
- przedsiębiorcom,
- oraz jednostkom sektora finansów publicznych będących gminnymi lub powiatowymi osobami prawnymi.

W uchwale z 31 stycznia 2011 r. założono, iż dotacja celowa mogła być udzielona w wysokości 50% nakładów inwestycyjnych wynikających z przedłożonych rachunków lub faktur, nie więcej niż 6 tys. zł. W uchwale z dnia 30 maja 2011 r. wskazano, że dotacja mogła być udzielona do 50% nakładów inwestycyjnych, wynikających z przedłożonych rachunków lub faktur, nie więcej niż 6 tys. zł na lokal

mieszkalny, na zadania polegające na zmianie systemu ogrzewania na dający efekt ograniczenia tzw. niskiej emisji lub na zastosowaniu odnawialnych źródeł energii (bez określenia wysokości emisji). W kolejnych zmianach z dnia 21 grudnia 2011 r. dodano wyrazy po kwocie 6 tys. zł „na budynek mieszkalny”, w związku z czym dotacja mogła być udzielona na budynek mieszkalny lub lokal mieszkalny. Natomiast w uchwale z dnia 30 stycznia 2013 r. wprowadzono zapis umożliwiający uzyskanie zwrotu do 50% kosztów, wynikających z rachunków lub faktur, nie więcej jednak niż 75 tys. zł na zadania polegające na zmianie systemu ogrzewania na dający efekt ograniczenia tzw. niskiej emisji, w obiektach użyteczności publicznej oraz obiektach o wyjątkowym znaczeniu dla miasta.

Podstawą otrzymania dotacji miało być pisemne złożenie wniosku przez podmioty ubiegające się o dotacje do dnia 30 września roku poprzedzającego (w przypadku roku 2011 wskazano datę 31 marca 2011, natomiast w przypadku uchwały z 2013 r. termin składania wniosków określono na 31 grudnia roku poprzedzającego) oraz zawarcie umowy określającej szczegółowy opis zadania, w tym cel, na jaki dotacja została przyznana, termin jej wykonania. Ponadto ww. uchwałach wskazano możliwość kontroli wykonania zadania.

[Dowód: akta kontroli str.162-172]

Urząd w 2011 r. wydatkował środki na działania proekologiczne w wysokości 1 501 576 zł (265 wniosków) oraz środki w wysokości 244 448 zł na odnawialne źródła energii (68 wniosków). W 2012 r. koszty działań proekologicznych wyniosły 1 261 573 zł (dla 237 budynków/lokalii) oraz 267 882 zł na odnawialne źródła energii (dla 46 budynków/lokalii). Natomiast w 2013 r. wydatkowano 1 664 293 zł na działania proekologiczne (dla 332 budynków/lokalii) oraz 670 362 zł na odnawialne źródła energii (dla 116 budynków/lokalii).

[Dowód: akta kontroli str.173-182]

8) Urząd realizował obowiązek składania sprawozdań z wykonania zadań wskazanych przez Marszałka Województwa Śląskiego w POP, do których zaliczono: sprawozdania z realizacji zadań naprawczych w danym roku, kopie decyzji – pozwoleń na emisję gazów lub pyłów do powietrza oraz pozwoleń zintegrowanych dla zakładów, dla których roczna dopuszczalna emisja w zakresie PM10 wyniosła powyżej 1 Mg. Sprawozdania składano w terminie do 15 kwietnia każdego roku (za rok poprzedni) wg ustalonego wzoru (w POP), w których przedstawiono m.in. realizację działań związanych z redukcją emisji powierzchniowej, nowych obiektów budowlanych, działań związanych z redukcją emisji liniowych, pozostałych działań w harmonogramie rzeczowo-finansowym. Ponadto Urząd przekazywał decyzje – pozwolenia na wprowadzenie gazów lub pyłów oraz pozwolenia zintegrowane w przypadku emisji pyłów PM 10 powyżej 1Mg.

[Dowód: akta kontroli str.183-209]

9) Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska nie przeprowadzał w Urzędzie kontroli w zakresie realizacji działań przewidzianych w POP.

[Dowód: akta kontroli str.116]

10) Do czasu przyjęcia POP przez Sejmik Województwa Śląskiego, Miasto podjęło działania naprawcze polegające na:

- przebudowie kotłowni węglowej na gazową w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 8, przy ul. Gliwickiej 276,
- zmianie sposobu zasilania w ciepło w Szkole Podstawowej Nr 10 przy ul. Stawowej 6,
- zmianie sposobu zasilania w ciepło w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 12, przy ul. Deszczowej 14,
- zmianie sposobu zasilania w ciepło w Miejskim Przedszkolu Nr 72, przy ul. Bielskiej 1,

- zmianie sposobu zasilania w ciepło w Szkole Podstawowej Nr 32, przy ul. Sobańskiego 86,
- budowie Drogowej Trasy Średnicowej - kontrakt 4-8,
- przebudowie strefy śródmiejskiej miasta Katowice,
- przedłużeniu ul. Steślickiego w Katowicach,
- przebudowie i modernizacji dróg lokalnych w zabudowie miejskiej, usprawnieniu sygnalizacji miejskiej,
- termomodernizacji mieszkań komunalnych.

Łącznie na ww. działania Miasto wydatkowało 864 668,8 tys. zł.

[Dowód: akta kontroli str.140-141]

Marszałek Województwa Śląskiego po przejęciu obowiązków w zakresie przygotowania i uchwalenia POP, nie przekazywał zaleceń do realizacji zadań z zakresu ochrony powietrza w czasie obowiązywania POP uchwalonego przez Wojewodę Śląskiego.

[Dowód: akta kontroli str.141]

11) W latach 2008-2013 jakość powietrza na terenie Miasta Katowice uległa nieznacznej poprawie, pomimo iż następowało przekroczenie wartości dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń powietrza. Stężenie średnioroczne NO₂ µg/m³ (dwutlenek azotu na mikrogramy na m³) w latach 2008-2013 na stacji pomiarowej zlokalizowanej przy ul. Kossutha w Katowicach, wynosiło odpowiednio 24 µg/m³, 30 µg/m³, 33 µg/m³, 32 µg/m³ i 32 µg/m³ przy wartości dopuszczalnej 40 µg/m³. Natomiast przy autostradzie A4, ul. Górnośląska/Plebiscytowa w latach 2011-2013²² stężenie wyniosło odpowiednio 61 µg/m³, 49 µg/m³ i 43 µg/m³, tj. było wyższe o 21 µg/m³, 9µg/m³ i 3µg/m³ od wartości dopuszczalnych. W przypadku stężenia średniorocznego SO₂ (dwutlenek siarki µg/m³), mierzonego na stacji Kossutha, stężenie od 2008 r. wzrastało od 63 µg/m³, poprzez 92 µg/m³ i 99 µg/m³ w 2010 r., aby w 2011r. obniżyć się do 74 µg/m³, a następnie podnieść się w 2012 r. do 114 µg/m³ i 101 µg/m³ w 2013 r. We wszystkich ww. przypadkach stężenie średnioroczne SO₂ było niższe od wartości dopuszczalnych. Natomiast w przypadku ww. stężenia mierzonego przy autostradzie A4 (od 2011 r.) wyniosło one odpowiednio 63 µg/m³, 113 µg/m³ i 93 µg/m³. W przypadku pyłu zawieszonego PM-10 µg/m³ (o wielkości cząstki 10 µg/m³) w latach 2008-2013 nastąpił wzrost stężenia od roku 2008 (40 µg/m³) poprzez 43 µg/m³ w 2009 r. do 52 µg/m³ w 2010 r., a następnie odnotowano spadek z 50 µg/m³ w 2011 r. poprzez 49 µg/m³ do 43 µg/m³ w roku 2013, przy wartości dopuszczalnej wynoszącej 40 µg/m³. Podobnie stężenie średnioroczne pyłu zawieszonego PM 2,5 µg/m³ (stacja pomiarowa przy ul. Kossutha) ulegało zmianie, i tak w roku 2009 (pierwszy zarejestrowany przez WIOŚ pomiar PM 2,5 µg/m³) wyniósł 30 µg/m³, następnie w 2010 r. wyniósł 42 µg/m³, 31 µg/m³ w 2011 r., 35 µg/m³ w 2012 r. i 33 µg/m³ w 2013 r. natomiast przy autostradzie A 4 (od 2011 r.) stężenie średnioroczne wyniosło odpowiednio 45 µg/m³, 39 µg/m³ i 37 µg/m³.

Stężenie średniorocznego benzeno(a)pirenu w latach 2007-2013 było przekroczone w stosunku do wartości dopuszczalnej (1,0 ng/m³) i wyniosło odpowiednio 5,4 ng/m³, 5,7 ng/m³, 8,8 ng/m³, 10,9 ng/m³, 7,4 ng/m³, 8,1 ng/m³ i 5,1 ng/m³.

²² Stacja pomiarowa powstała w 2011 r.

[Dowód: akta kontroli str.212]

12) W ocenie Wiceprezydenta Miasta Katowice najistotniejszymi barierami utrudniającymi poprawę powietrza na terenie gminy Katowice, był:

- brak uregulowań prawnych zobowiązujących użytkowników wysokoemisyjnych źródeł ciepła do ich wymiany na urządzenia bardziej przyjazne środowisku (bez lub niskoemisyjne),
- ograniczone środki pochodzące z opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska, które przeznaczane są na zadania związane z ograniczeniem niskiej emisji dla osób prywatnych,
- wysokie ceny paliw i ciągły wzrost kosztów za sieciowe nośniki energii (ciepło, gaz, energia elektryczna),
- ograniczone oraz mało atrakcyjne instrumenty finansowe budżetu Państwa ukierunkowane na ograniczenie niskiej emisji na rzecz osób fizycznych, wspierające działania Jednostek Samorządu Terytorialnego.

[Dowód: akta kontroli str.214]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości.

1. Urząd nie przekazywał do 15 kwietnia każdego roku (za rok poprzedni) do Marszałka Województwa Śląskiego wyników pomiarów natężenia ruchu na odcinkach dróg zarządzanych przez Prezydenta, przeprowadzonych w latach 2010, 2011, 2012 i 2013, stosownie do obowiązku wynikającego z POP (pkt. 5.1. monitorowanie realizacji Programu).

[Dowód: akta kontroli str. 62]

Jak wyjaśniła naczelnik Wydziału Kształtowania Środowiska przyczyną nieprzekazania pomiarów natężenia ruchu na drogach nadzorowanych przez Prezydenta było przeoczenie.

[Dowód: akta kontroli str. 141]

W sprawie niedopełnienia obowiązku przekazania wyników pomiaru natężenia ruchu na odcinkach dróg zarządzanych przez Prezydenta przeprowadzonych w latach 2010, 2011, 2012 i 2013, stosownie do obowiązku wynikającego z POP, Wiceprezydent wyjaśnił, że „*Przedmiotowe sprawozdania nigdy nie były kwestionowane przez Urząd Marszałkowski*”.

[Dowód: akta kontroli str. 122]

W dniu 23 maja 2014 r. przekazano do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego wyniki pomiarów natężenia ruchu na odcinkach dróg zarządzanych przez Prezydenta za lata 2010-2013.

[Dowód: akta kontroli str.216-221]

Ponadto składane przez Miasto sprawozdania z realizacji POP były nierzetelnie sporządzone: pomimo, że Miasto realizowało zadania wynikające z POP, to za 2010, 2011, 2012 i 2013 rok nie przekazano do Marszałka Województwa Śląskiego danych wykonania dotyczących m.in :

- budowy drugiej linii technologicznej do spalania odpadów szpitalnych (...), zadanie GÓR 4,
- modernizacji infrastruktury tramwajowej (...) - zadanie GÓR 24.3,
- etapowej przebudowy układu komunikacyjnego strefy śródmiejskiej Katowic - zadanie GÓR 29,

- szeroko rozwinięta edukacja (...) - zadanie GÓR 31,
- uwzględnienia w planach zagospodarowania przestrzennego wymogów dotyczących zaopatrywania mieszkań w ciepło(...) - zadanie GÓR 32,
- prowadzenia odpowiedniej polityki parkingowej (...) - zadanie GÓR 35,
- kontroli gospodarstw domowych w zakresie posiadania umów na odbiór odpadów (...) - zadanie GÓR 37.

[Dowód: akta kontroli str. 124-127]

Jak wyjaśnił Wiceprezydent, przyczyną nieprzekazania sprawozdań z zakresu realizacji ww. zadań było m.in. np. zrealizowanie zadania GÓR 4 - w 2013 r. a nie w 2010 r. i wpisanie tego zadania w sprawozdaniu pod pozycją: „nowe obiekty”, w przypadku zadań GÓR 31, GÓR 32, GÓR 35, GÓR 37 *były to zadania tzw. „miękkie”, które były realizowane, jednakże nie umieszczono ich w sprawozdaniach, ze względu na ich formę, gdzie zasadniczy nacisk kładziony w POP był na realizację zadań inwestycyjnych.*

[Dowód: akta kontroli str. 255-256]

2. Miasto wydatkowało środki finansowe w wysokości mniejszej niż kwota wpływów z tytułu opłat i kar za korzystanie ze środowiska - w poszczególnych latach o: 1 170 719,24 zł w 2008 r., 2 156 950,02 zł, w 2009 r., 656 798,59 zł w 2010 r., 639 034,70 zł w 2012 r. Stanowiło to naruszenie przepisów art. 403 ust. 1 i 2 ustawy Poś, zgodnie z którym do zadań powiatów i do zadań własnych gmin należy finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej (m.in. przedsięwzięcie związane z ochroną powietrza) w wysokości nie mniejszej niż kwota wpływów z tytułu opłat i kar za korzystanie ze środowiska, stanowiących dochody budżetów tych jednostek.

Jak wyjaśniła naczelnik Wydziału Kształtowania Środowiska *„przyczyną nie wydatkowania środków pochodzących z opłat i kar za korzystanie ze środowiska w latach 2008-2009, było niższe zainteresowanie podmiotów, które mogłyby wystąpić o dofinansowanie. W przypadku 2010 r., w związku ze zmianami ustawy Prawo ochrony środowiska, która zlikwidowała gminne i powiatowe fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, środki pochodzące z opłat i kar stały się częścią budżetu miasta, brak było możliwości prawnych, pozwalających na udzielanie dotacji z budżetu miasta na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska, w związku, z czym nie wydatkowano środków przewidzianych na ten cel na lokale mieszkalne, a jedynie wydatkowano na termomodernizację obiektów gminnych. Natomiast w przypadku 2012 r. planowane wydatki nie zostały zrealizowane z uwagi na rezygnację wnioskodawców (Wspólnoty i Spółdzielnie Mieszkaniowe chcące zlikwidować system ogrzewania węglowego i przejść na ogrzewanie dostarczane z sieci) z powodu polityki dostawcy energii cieplnej, który nie podpisywał umów na dostarczanie ciepła dla nowych inwestycji”.*

[Dowód: akta kontroli str.141]

Jak wyjaśnił Wiceprezydent Miasta, przyczyną niewydatkowania środków finansowych otrzymanych z tytułu opłat i kar za korzystanie ze środowiska w wysokości nie mniejszej niż kwota wpływów, była: mniejsza liczba złożonych wniosków na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska niż kwota wpływów, rezygnacje wnioskodawców poprzez wycofanie wniosku o dofinansowanie oraz zmiana ustawy Prawo ochrony środowiska w 2010 r., która zlikwidowała możliwość udzielania dotacji na likwidację niskiej emisji.

[Dowód: akta kontroli str.123]

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zauważa, że Miasto nie dokonało aktualizacji PONE w myśl założeń POP (zadanie Gór. 1.6), a jedynie uchwaliło zasady przyznawania dotacji na realizację

zadań z zakresu ochrony środowiska, w których określono ogólne zasady i kryteria udzielania dotacji celowej, sposób rozpatrywania wniosków oraz zasady zawarcia umowy dotacji.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność Urzędu w zbadanym zakresie.

3. Podejmowanie dodatkowych działań sprzyjających poprawie jakości powietrza

Opis stanu faktycznego

1) W planie zaopatrzenia w ciepło wskazano źródła ciepła w podziale na dwie grupy; powyżej 10,0 MW i w zakresie od 0,1-10,0 MW. W przypadku pierwszej grupy na terenie Miasta zlokalizowanych było 16 przemysłowych, komunalnych źródeł ciepła, a w drugim przypadku 336 kotłowni.

[Dowód: akta kontroli str. 71-73]

W sprawie przyczyn nieprzeprowadzenia inwentaryzacji źródeł emisji powierzchniowej obejmującej liczbę palenisk węglowych na terenie Miasta, naczelnik Wydziału Budynków i Dróg, wyjaśnił, że „Miasto Katowice nie przeprowadziło bezpośredniej inwentaryzacji polegającej na wyznaczeniu ilości palenisk węglowych ze względu na brak odpowiednich uregulowań prawnych – zarówno po stronie Gminy jak i po stronie „użytkowników” palenisk węglowych. Miasto nie planuje przeprowadzenia inwentaryzacji ilości palenisk węglowych u odbiorców indywidualnych. Niemniej jednak inwentaryzacja emisji pochodzącej z lokalnego źródła spalania paliw stałych realizowana jest poprzez wyznaczanie bilansu energetycznego dla wszystkich nośników energii w oparciu o dane otrzymane z przedsiębiorstw energetycznych, zasięg działania sieciowych nośników energii oraz danych z systemu informacji przestrzennej. Z powyższego bilansu wynika, że ok. 33 % potrzeb ciepłych na terenie miasta Katowice pokrywanych jest za pomocą spalania paliw stałych w lokalnych piecach i kotłowniach”.

[Dowód: akta kontroli str.222]

2) W latach 2008-2013 Straż Miejska w Katowicach przeprowadziła łącznie 1 109 kontroli, w wyniku których w 419 przypadkach stwierdzono spalanie odpadów komunalnych w paleniskach domowych. W związku z powyższym w 316 przypadkach wymierzono grzywnę w formie mandatu karnego, w 69 przypadkach dokonano pouczenia oraz w 4 przypadkach skierowano wnioski o ukaranie do Sądu Rejonowego w Katowicach. Wysokość nałożonych grzywn w formie mandatów karnych wyniosła 19 570 zł.

[Dowód: akta kontroli str. 223-224]

3) Na koniec 2008 r. oraz na koniec 2013 r. Miasto dysponowało 277 obiektami użyteczności publicznej. Stosowanym źródłem ogrzewania odpowiednio w 2008 r. i 2013 r. były w nich:

- w 22 przypadkach paleniska węglowe, w 56 przypadkach - gazowe, w 6 przypadkach – olejowe, w 7 przypadkach – elektryczne oraz w 186 ciepło sieciowe. Natomiast w 2013 r. stosowano następujące źródła ogrzewania:

- w 15 przypadkach – węglowe, w 62 przypadkach – gazowe, w 6 przypadkach - olejowe, w 7 przypadkach – elektryczne oraz w 187 przypadkach ciepło sieciowe.

Z powyższego wynika, m.in., że w okresie od końca 2008 r. do końca 2013 r. zmniejszyła się liczba palenisk węglowych o 7 oraz że wzrosła o 6 liczba palenisk gazowych i o jedno sieciowe.

[Dowód: akta kontroli str. 225]

W okresie objętym kontrolą Miasto wydatkowało łącznie 192 515 537,98 zł na działania związane z termomodernizacją i zmianą sposobu zasilania w ciepło. Źródłem finansowania były środki gminy oraz środki pochodzące z WFOŚiGW, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego, Europejskiego Banku Inicjatyw, łącznie pozyskano środki w wysokości 73 531 106,08 zł, co stanowiło 38,2% poniesionych nakładów.

[Dowód: akta kontroli str.226-229]

W sprawie niekorzystania ze środków finansowych na działania związane z termomodernizacją i zmianą sposobu zasilania w ciepło pochodzących z Programu Infrastruktura i Środowisko, Systemu Zielonych Inwestycji oraz NFOŚiGW, naczelnik Wydziału Budynków i Dróg wyjaśnił, że „Miasto Katowice przygotowując projekty działań termomodernizacyjnych i zmiany sposobu zasilania w ciepło wybierało optymalne pod względem ekonomicznym programy wsparcia działań. Kryterium doboru instrumentów finansowego wsparcia dostępnych na rynku stanowiła możliwość spełnienia założeń i zasad programu, w szczególności dotyczących wysokości kosztów całkowitych projektów, czy możliwości osiągnięcia wskaźników rezultatu”.

[Dowód: akta kontroli str.222]

4) Urząd w grudniu 2009 r., uruchomił portal informacyjno-edukacyjny „Energia i Środowisko w Katowicach”, <http://www.katowice.energiasrodowisko.pl/>, który poświęcony jest sprawom związanym z planowaniem energetycznym, zarządzaniem energią, wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii oraz zwiększeniem efektywności energetycznej na terenie Miasta.

Miasto brało udział w czwartej edycji Konkursu na najbardziej efektywną energetycznie gminę w Polsce (kwiecień 2012 r.) organizowanym przez Krajową Agencję Poszanowania Energii z Warszawy. Do projektu ze strony miasta Katowice zgłoszono 9 kompleksowych termomodernizacji obiektów, modernizację 6 obwodów oświetlenia ulicznego oraz montaż agregatu kogeneracyjnego na oczyszczalni GIGABLOK.

W latach 2012-2013 Urząd przystąpił do przeznaczonego dla młodzieży szkół ponadgimnazjalnych konkursu „Energia kontrolowana”. Jego podstawowym celem było promowanie zagadnień związanych z ochroną środowiska, wykorzystaniem alternatywnych źródeł energii oraz kontrolowaniem jej zużycia. Ponadto od 2012 r. Miasto uczestniczy w projekcie SERPENTE, który prowadzony jest przez głównego partnera - Górnośląski Związek Metropolitalny. Powyższy projekt polegał na wymianie informacji i doświadczeń wszystkich partnerów w zakresie racjonalizacji zużycia energii i promowania rozwiązań mających na celu zmniejszanie zużycia energii w budynkach pozostających w zasobach publicznych. W projekcie w ramach grupy zebranej przy GZM brały udział następujące miasta: Katowice, Sosnowiec, Tychy i Świętochłowice.

W roku 2013 i 2014 pracownicy Referatu Zarządzania Energią Urzędu przeprowadzili 12 szkoleń i spotkań z administratorami obiektów będących własnością miasta Katowice o tematyce związanej z grupowym zakupem energii, efektywnością energetyczną i zarządzaniem energią w budynkach. Ponadto Miasto organizowało imprezy w zakresie ochrony powietrza:

- Zielona Wyspa Śląsk – Zazieleniamy Śląsk pierwszego dnia wiosny,
- „Listy Dla Ziemi”.

[Dowód: akta kontroli str.230]

Z uzyskanej informacji od dwóch organizacji ekologicznych działających na terenie Miasta wynika, że Fundacja Wykorzystania Energii wysoko ocenia działania edukacyjne prowadzone przez Miasto. Jak podano, Miasto Katowice należy do grona kilkunastu miast polskich wyróżniających się systematycznym podejściem do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej. Natomiast druga Fundacja „PRO-EKO Szopienice” stwierdziła, iż nie ma mierników i trudno ocenić działania prowadzone przez Miasto, dotyczące szkodliwości i możliwości podejmowania działań naprawczych.

[Dowód: akta kontroli str.234-244]

5) Miasto poza działaniami określonymi w POP, we współpracy z Fundacją na rzecz Efektywnego Wykorzystania Energii w Katowicach, zakończyło realizację w czerwcu 2010 r. dwóch międzynarodowych projektów Unii Europejskiej w programie Intelligent Energy Europe IEE/EU, związanych bezpośrednio z planowaniem energetycznym, zarządzaniem energią i monitorowaniem zmian w zakresie zaopatrzenia w energię:

- PEPESEC – Partnerstwo w planowaniu energetycznym narzędziem kreowania zrównoważonej gospodarki energetycznej na poziomie lokalnym. Zadaniem ww. projektu było zebranie dotychczasowych doświadczeń i narzędzi oraz ich praktyczne wykorzystanie w planowaniu energetycznym. Innowacja polegała na równoległym prowadzeniu prac w tym zakresie przez samorządy lokalne z różnych państw europejskich, ciągłej wymianie doświadczeń i wzajemnym wspieraniu i inspiracji w rozwiązywaniu problemów,
- projekt SEC-BENCH – którego zadaniem było porównanie gmin europejskich pod względem opracowanych w ramach projektu wskaźników dotyczących energii i zmiany klimatu Ziemi.

W miesiącach grudzień 2009 – czerwiec 2010 r., Miasto brało udział w pracach Grupy Wymiany Doświadczeń z zakresu efektywności energetycznej powołanej przy Związku Miast Polskich. Do udziału w Grupie zgłosiło się 21 miast z całej Polski. W bezpośrednich spotkaniach uczestniczyło dziewięć miast. Celem grupy było promowanie zrównoważonego zarządzania energią w gminach, dzielenie się doświadczeniami miast w dziedzinie zarządzania energetyką komunalną, wymiana informacji i pomysłów w kierunku efektywniejszego zarządzania energią, przygotowanie wskaźników porównawczych dla gmin w zakresie efektywności energetycznej do celów rozszerzenia Systemu Analiz Samorządowych.

Podstawowym efektem prac grupy było wypracowanie kilku podstawowych wskaźników dotyczących efektywności energetycznej miast i gmin.

Ponadto podjęto działania związane z budową systemu monitoringu wraz z usługą eksploatacji w obiektach będących własnością Miasta. W sezonie grzewczym 2013 – 2014 system monitoringu nośników energii i wody wraz z usługą eksploatacji realizowany był w pięciu budynkach szkolnych należących do Miasta.

W sezonie grzewczym 2014 – 2015 zaplanowano kontynuację monitoringu online dla obiektów gminnych. Założono, iż monitoring obejmie 16 takich obiektów.

Podjęto działania w celu wyznaczenia rzeczywistej mocy cieplnej w sezonie 2012/2013 przez pracowników Referatu Zarządzania Energią - skoordynowany został tzw. „test energetyczny” polegający na odczytywaniu stanu licznika ciepła w ustalonych odstępach czasu. Testem objęte zostały przyłącza, dla których moc zamówiona jest większa niż 300 [kW], z fizycznym dostępem do źródła ciepła (uzależnione od taryfy).

Ze względu na dużą rozbieżność pomiędzy mocami zamówionymi a rzeczywiście pobranymi, planowane jest coroczne powtarzanie testu, jeśli zaistnieją odpowiednie warunki pogodowe. Obniżenie mocy cieplnej przez użytkownika skutkuje obniżeniem przez Przedsiębiorstwo Energetyczne przepływu czynnika grzewczego w instalacji ogrzewania. Obniżenie przepływu czynnika zmniejsza finalnie zużycie energii cieplnej na potrzeby ogrzewania, co przekłada się na obniżenie zanieczyszczeń powietrza.

[Dowód: akta kontroli str.231-232]

6) Współpraca z sąsiednimi gminami w zakresie poprawy jakości powietrza realizowana była:

- przy opracowaniu „Założeń do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe” poprzez pisemne zapytania Wykonawcy opracowania skierowane do gmin sąsiadujących, dotyczących współpracy w zakresie zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,

- przez organizację spotkań w poszczególnych gminach, mających na celu przedstawienie i uzgodnienie opracowanych „Założeń do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe”,

- podczas posiedzeń Komisji ds. Lokalnej Polityki Energetycznej, na których dyskutowane były i rozważane wszelkie możliwości rozwiązywania problemów związanych z planowaniem energetycznym, zarządzaniem energią oraz ochroną powietrza atmosferycznego. Komisja ds. Lokalnej Polityki Energetycznej jest jedną z trzynastu komisji działających przy Śląskim Związku Gmin i Powiatów. Pełni ona rolę opiniotwórczą dla Zarządu Związku,

- podczas spotkań Regionalnej Rady ds. Energii. W marcu 2013 r. na wniosek Śląskiego Związku Gmin i Powiatów (Komisji ds. Lokalnej Polityki Energetycznej), w województwie śląskim powołano „Regionalną Radę ds. Energii”, która nie stanowi odrębnego bytu prawnego ani podmiotu, ale płaszczyznę konsensusu i współpracy różnych instytucji, władz, firm i środowisk, ukierunkowaną na rozwiązywanie problemów w zakresie energii i jakości powietrza w województwie śląskim. Miasto w ww. Radzie posiada swojego przedstawiciela. W roku 2013 odbyły się trzy posiedzenia „Regionalnej Rady ds. Energii”.

Ponadto w dniu 20 marca 2014 r. Prezydent Ostrawy i Prezydent Katowic podpisali w Ostrawie Memorandum, dotyczące poprawy czystości powietrza na polsko-czeskim pograniczu, w którym przedstawiciele obu miast wyrażają chęć koordynowania swoich działań prowadzących do poprawy jakości powietrza na terenie miasta Ostrawy i miasta Katowice, wzajemnego informowania się w ramach wspólnych działań o konkretnych, planowanych przedsięwzięciach oraz ścisłej współpracy w ich realizacji, tak by stopniowo dochodziło do poprawy jakości

powietrza w czesko-polskim regionie przygranicznym, niezależnie od działań na poziomie międzynarodowym.

[Dowód: akta kontroli str. 232]

Współpraca z Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska polegała m.in. na otrzymywaniu każdego roku opracowania pt. Raport o stanie środowiska w województwie śląskim. Wyciąg z tego opracowania dotyczący miasta Katowice na tle innych miast województwa był prezentowany na sesji Rady Miasta

przez przedstawicieli Wojewódzkiego Inspektoratu. Przedstawiciele Inspektoratu pozostawali także do dyspozycji radnych – odpowiadając na pytania zadawane na posiedzeniu rady dotyczące ochrony środowiska. Ponadto Miasto i Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska wymieniali się informacjami dotyczącymi przeprowadzenia kontroli w jednostkach korzystających ze środowiska, przesyłali informacje o wydanych decyzjach w zakresie emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz o przyjętych zgłoszeniach instalacji nie wymagających uzyskania ww. pozwoleń.

Natomiast współpraca z Urzędem Marszałkowskim w zakresie ochrony powietrza polegała m.in. na udziale w grupie roboczej opracowującej nowy Program Ochrony Powietrza dla województwa śląskiego.

[Dowód: akta kontroli str.141]

7) Miasto nie posiadało udziałów, akcji w spółkach prawa handlowego, których przedmiotem działalności, zgodnie z umową, statutem Spółki, była produkcja i sprzedaż energii cieplnej.

[Dowód: akta kontroli str.245-246]

Jak podała naczelnik Wydziału Zdrowia, Nadzoru Właścicielskiego i Przekształceń Własnościowych, „nie podejmowano działań w celu kształtowania polityki gminnych spółek (15) w celu poprawy jakości powietrza, w szczególności ograniczania niskiej emisji. Takie działania są prowadzone na poziomie spółek, np. poprzez wymianę taboru na nowy w spółce komunikacyjnej i utrzymującej czystość w mieście”.

[Dowód: akta kontroli str. 247]

8) Miasto podejmowało współpracę z następującymi podmiotami, które mogły znacząco wpłynąć na poprawę jakości powietrza:

W zakresie zaopatrzenia w ciepło: Tauron Ciepło S.A., Zakłady Energetyki Ciepłej Katowice S.A., Elektrociepłownia Szopienice Sp. z o. o, Zakład Gospodarki Ciepłej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach, Elektrownia Chorzów S.A.,

W zakresie zaopatrzenia w gaz: GAZ-SYSTEM S.A. oddział w Świerklanach, Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o., oddział w Zabrze, PGNiG SA Górnośląski Oddział Handlowy w Zabrze,

W zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną: PSE Południe S.A, Tauron Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach, PKP Energetyka S.A. Górnośląski Rejon Dystrybucji, Elektrownia Chorzów S.A.

W wyniku powyższej współpracy w latach 2010, 2012, 2014 przygotowana została dla Rady Miasta Katowice informacja na temat podaży i zapotrzebowania na energię cieplną i elektryczną oraz paliwa gazowe w mieście Katowice.

W kwietniu 2014 r. Urząd przeprowadził spotkania z przedstawicielami: Tauron Ciepło S.A., Zakłady Energetyki Ciepłej Katowice S.A., Elektrociepłownia Szopienice Sp. z o. o, Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o. o. Oddział w Zabrze, ukierunkowane na ustalenia zakresu możliwych do wykonania przyłączy sieciowych nośników ciepła do budynków niebędących własnością miasta Katowice. W trakcie spotkań oszacowano liczbę budynków oraz zapotrzebowanie na środki finansowe niezbędne w procesie termomodernizacji, likwidacji lokalnych palenisk na paliwo stałe, wykonania wymiennikowni lub kotłowni gazowej oraz podłączenia budynków do sieciowego nośnika energii.

[Dowód: akta kontroli str. 233]

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Urzędu w zbadanym zakresie.

4. Podejmowanie działań służących ograniczeniu emisji zanieczyszczeń do powietrza w procesie wydawania pozwoleń na korzystanie ze środowiska

Opis stanu faktycznego

1) W latach 2008-2013 Urząd wydał odpowiednio 4, 11, 6, 7, 12 i 10 pozwoleń na wprowadzenie gazów lub pyłów do powietrza. W jednym przypadku emisja pyłu PM10 została określona na poziomie powyżej 1Mg. Ponadto wydał odpowiednio: w 2008 r. - 1, w 2009 r. - 3, w 2011 r. - 3 i w 2012 r. - 1 - pozwolenie zintegrowane, w jednym przypadku emisja pyłu PM10 została określona na poziomie powyżej 1 Mg. We wszystkich ww. przypadkach zostały one przekazane do WIOŚ, a w przypadku pozwoleń na emisję PM10 powyżej 1Mg przekazano je do Marszałka Województwa Śląskiego. Ponadto na stronie internetowej pod adresem <https://system.sios.pl>, umieszczano informacje o wydanych pozwoleniach.

[Dowód: akta kontroli str. 248-250]

2) W sprawie podstawy określenia wielkości emisji zanieczyszczeń w toku postępowania o udzielenie pozwolenia zintegrowanego lub pozwolenia na emisję gazów lub pyłów, naczelnik Wydziału Kształtowania Środowiska wyjaśniła, że „do wniosku o wydanie decyzji na wprowadzenie gazów lub pyłów oraz pozwoleń zintegrowanych strona dostarcza dokumentację wraz z analizą rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu oraz propozycję emisji zanieczyszczeń do powietrza w warunkach normalnej eksploatacji instalacji. Organ wydając decyzję wrywkowo sprawdza obliczenia zawarte w złożonej dokumentacji. Urząd nie posiada urządzeń umożliwiających określenie wielkości emisji zanieczyszczeń”.

[Dowód: akta kontroli str. 139]

W badanym okresie nie wydano pozwoleń dla instalacji nowo wybudowanych oraz nie wydano pozwoleń dla instalacji zmienionych w sposób istotny, w związku z powyższym Urząd nie prowadził w badanym okresie postępowań kompensacyjnych w myśl art. 227-229 Poś.

[Dowód: akta kontroli str.139]

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Urzędu w zbadanym zakresie.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²³, wnosi o:

1. Sporządzenie aktualizacji projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe.
2. Przestrzeganie zasady rzetelnego podawania danych w sprawozdaniach oraz przekazywanie wszystkich sprawozdań z realizacji Programu Ochrony Powietrza Marszałkowi Województwa Śląskiego.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

²³ Dz. U. z 2012 r., poz.82 ze zm.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Katowicach.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 14 lipca 2014 r.

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

**Kontroler
Jerzy Piasecki
gł. specjalista kontroli państwowej**

.....